9e Jaar, No. 44. — 'SHERTOGENBOSCH, — Donderdag 15 April 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?

ABONNEMENTS-PRIJS { 's Jaars de Stad . . f 12. franco per post . . 16. } ADVERTENTIEN { 10 cents de regel: behalve 35 cents zegel. }

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

Gelijk wij is ons voorlaatste nommer vermeld hebben, heeft Mgr. Grooff, de onvergetelijke afgezondene uit Oost-Indie, aan onze hoofdstad een bezoek gegeven. Niets kan de blijdschap en de vertroosting beschrijven, welke al degenen ontwaren, die het geluk hebben mogen gehad Z. H. W. te naderen en door zijn welsprekende en zalvende woorden versterkt en opgeleurd te worden. Voor dat Z. H. W. het heilig misoffer, voor het altaar, der H. Maagd opgedragen, in onze hoofdkerk aanving, gaf Z. H. W. in eenige korte, maar hartelijke, van een brandende woorden te kennen, dat hij het heilig sacrificie zou opdragen voor de geestelijken en de catholijke gelooviger van deze stad. Met hoeveel nadruk en overtuiging sprak de waardige herder over de noodzakelijkheid des gebeds in alle omstandigheden des levens, met hoeveel drift smeekte hij de geloovigen, om voor hem te bidden; met welk een hoopvol vertrouwen hij allen op den eindpaal van alle 's menschen pogingen en zorgen, op den hemel, al-hier eenmaal met hen hoopte vereenigd te worden. De Maria-kapel en de ruimte der kerk naast dezelve was met menschen opgevuld, op aller gelaat blonk eene levendige belangstelling in dat moedigen belijder en aan menig oog ontrolde een traan van aandoening.

Het bestemming van den Hoogwaardigen bisschop van Canea hebben wij reeds vermeld. Ook hebben wij vernomen, dat het bedroevend wedervaren van Z. H. W. aanleiding heeft gegeven tot onderhandelingen tusschen het hof van Rome en onzen geëerbiedigden Koning, ten einde zoo mij al niet al datgene, wat de onbetwistbare en ontegenzeggelijke regten der kerk vorderen en verwachten mogten, voor de godsdienstige vrijheid van het catholicismus in ons land ten gevolge gehad, evenwel een niet onaanzienlijk voordeel aan die regten hebben gebragt. Hartelijken dank zeggen wij daarom onzen Vorst en van ganscher harte brengen wij hem dien dank toe. Want, alhoewel de catholijke Kerk meer verlangt dan de toepassing harer onwrikbare regten en naar die alleen behandeld te worden, omvat zij, en de catholijken met haar, met eene dankbaarheid vol liefde degenen, welke haar in die regten handhaven of herstellen. Zij laat geene gelegenheid voorbijgaan, om hiervan de bewijzen te leveren.

Wij vinden wij God uit den grond onzer harten gedankt hebben, dat Hij de vervolgingen, waaraan zijne Kerk in de Oost heeft blootgestaan, tot het meerdere welzijn dier Kerk heeft doen verstrekken, is onze dankbare hulde den Koning toegewijd, die ten gevolge der schroomelijke, gepleegde, misbruiken, de oogen over den waren toestand der godsdienst en zijn ridderlijk hart voor de gevoelens van regtvaardigheid en billijkheid openende, door nieuwe en mildere bepalingen den terugkeer dier grievende omstandigheden voor wil komen. Wij bidden dat hem, buiten de erkentelijkheid der catholijken, daarvoor een nog verheven loon te beurt valle; en vermanen alle onze geloofsgenooten, hunne vurige gebeden tot dat zelfde einde hemelwaarts te zenden en die te vereenigen met de gebeden van den onschatbaren man, wiens naam ten eeuwigen dage de Kerk en het Vaderland tot roem zal verstrekken; met die van Mgr. Grooff, die geenen dag laat voorbijgaan, zonder God voor zijnen Koning en voor zijn dierbaar Vaderland te bidden.

Doch eene weemoedige aandoening treft onze harten, wanneer wij ons in den geest naar de verlatene kudde in de Oost-Indien verplaatsen. Daar zijn onze broeders van alle godsdienstige hulp bij voortduring verstoken. Zij roepen om geestelijken onderstand, om voedsel voor hunne zielen. Terwijl hunne geloofs- en landgenooten op de Gode geheiligde dagen Gods altaren omringen en het offer des Eeuwigen Verbonds bijwonen, terwijl hun het Brood des Levens tot voedsel hunner zielen, door Gods dienaren wordt uitgereikt, terwijl zij door de verkondiging van Gods heilig Woord in het goede versterkt en van het kwade terug gehouden worden, zijn die beklagenswaardige broeders aan hunne eigene zwakheid overgelaten. Aan de voeten van hun Krucifix moeten zij hunne eenzame gebeden storten en de noodige kracht putten om in het goede te volharden. Ach! hoe foltert deze gedachte het apostolisch hart van hunnen opperherder, van hunnen Vicarius, die op eene zoo grievende wijze met de zijnen uit hun midden is weggedrukt en vreest de ontkiemende vruchten, welke zijn blakende ijver had doen ontspruiten, weder verloren te zien gaan, door gebrek aan verpleging en aankweeking, en de hoop op den oogst, waarmede hij zich reeds in het verschiet verblijdde, vernield ziet. Hoe vurig bidt hij onophoudelijk den Gever van alle genaden, om zijne verlatene kudde door eene buitengewone genade bij te staan en te ondersteunen, opdat zij niet, bij gebrek aan hulp bezwijke. Ja, indien deze beklagenswaardige broeders in de Oost getrouw aan hun geloof blijven, te midden der geestelijke ontberingen, waarin zij leven, het is voornamelijk aan de gebeden van hunnen apostolischen Opperherder, dat zij die weldaad te danken zullen hebben; indien de Voorzienigheid den tijd hunner beproeving zal inkorten en hen weder spoedig in het bezit der zoo zeer gewenschte geestelijke zorg zal stellen, is het weder voornamelijk aan de gebeden van Mgr. Grooff, dat zij die weldaad zullen te danken hebben. Zijn hart en zijn geest zweven onophoudelijk in hun midden.

Doch, wanneer zal dat gelukkig oogenblik aanbreken? Wij hebben niet vernomen, dat tot heden eenige voorbereidende schikkingen daartoe tot stand gekomen zijn en dat die, op welke men eenig vooruitzigt bouwde, in het niet zijn vervallen.

De edele en eerwaardige lotgenooten van den waardigen bisschop zullen wel niet naar de Oost weder kunnen keeren, wijl zij, althans drie hunner, reeds eene bestemming in de Hollandsche missie erlangd hebben. Wie zal hen vervangen? Zullen onze geloofsgenooten in de Oost dan nog langer te vergeefs om priesters, om sacramenten, om verkondiging van Gods Woord roepen en smeeken?

Doch hier zwijgen, wij onderworpen aan Gods heiligen wil, die zijnen tijd kent en zijne Kerk nimmer verlaten zal. Spoedig, hopen wij evenwel, zal dat gelukkig tijdstip aanbreken en vol vertrouwen roepen wij den onschatbaren belijder na: „Neen, de Oost zal niet verlaten blijven, neen mijne schapen zullen niet lang meer zonder herders wezen!"

ITALIE.

ROME. De *Diario* van den 27 maart, behelst het verhaal der plegtigheid van den 25., welke wij reeds beschreven hebben. Het officiele blad meldt echter nog een belangrijk feit, hetwelk nog tot niet medegedeeld is. Bij het einde der plegtige mis van het feest der Boodschap [illegible] in de kerk van de H. Maria-della Minerva, plaatste zich de H. Vader, in de sanctuarium [illegible] toonen en kondigde het dekreet af, waarbij de E. P. Ludewijk da Nuza, gepreest religieus der Sociëteit van Jesus, verklaard wordt de beoefening der deugden in eenen heldhaftigen graad [illegible] hebben. Na de voorlezing heeft de E. P. [illegible] generaal der orde van de Jesuiten, en [illegible] in deze zaak, namens de Sociëteit eene [illegible]

spraak voor Z. H. gehouden, welke dezelve met eenige zeer welwillende inlichtingen begroette.

— Een brief uit Rome, aan de *Augsb. Zeit.* geschreven, bevestigt hetgeen wij reeds van de aftreding van den Kardinaal Gizzi gezegd hebben. De Secretaris van staat zal de correspondent van het beijersch dagblad, als hoofd zijne krankheden niet meer, zich met het volgen der aangelegenheden bezig te houden, en ondanks het verlangen des H. Vaders om eenen minister te behouden, die zijne wijze en verlichte inzigten zoo krachtdadig ondersteund, zal hij van zijne diensten moeten afzien.

— Hetzelfde dagblad zegt, volgens eene particuliere correspondentie uit Napels van den 27 maart, dat de verzoening van den prins van Capua met zijnen koninklijken broeder weder schipbreuk geleden heeft, ten gevolge van een verschil van etiquette. De kapitein Agresti, die naar Malta gegaan was om de akte van verzoening door den prins te doen onderteekenen, is zonder dezelve teruggekomen.

GRIEKENLAND.

De zaken krijgen alhier dagelijks een meer ernstig aanzien. Het schijnt zeker te zijn, dat drie engelsche oorlogschepen, de *Rodney*, de *Albion* en de *Vanguard* uit Malta gestevend zijn, om zich naar Pirea te begeven en door geweld van het grieksch gouvernement de voldoening van al den achterstand te vorderen. Deze tijding verdient echter nog nadere bevestiging.

ENGELAND.

LONDEN 10 april. In den *Globe* leest men: Het is niet waarschijnlijk dat het tusschen den onderkoning van Ierland en den heer Labouchère gerezen geschil bijgelegd zal kunnen worden. Deze toestand van zaken is te betreurenswaardiger in de tegenwoordige omstandigheden, wijl een verschil van gevoelen over de door het gouvernement genomene maatregelen de ernstigste gevolgen na zich kan slepen.

— Het *Dagblad voor Kerk en Staat* meldt de bekeering tot de catholijke godsdienst van een aanzienlijk lid der iersche aristocratie.

— In eene belangrijke meeting, welke te York gehouden is, heeft lord Morpeth eene redevoering uitgesproken over het vraagstuk van het onderwijs, hetwelk in deze tijden zoo veel belangstelling in Engeland wekt. De edele lord heeft verklaard dat, naar zijn inzien, Engeland zich wachten moest, om aan de staatkerk het monopolie van het onderwijs of zelfs eene te onmiddellijke bemoeijing in hetzelve te geven. Hij heeft den wensch geuit, dat de gevestigde Kerk op dat punt eene wijze gematigdheid in acht nemen en zich vergenoege met eene billijke en prijselijke wedijvering, het veld aan eene vrije concurrentie open latende. Door aldus te handelen, zeide de redenaar, zal de kerk van England sterk en geëerbiedigd zijn en welligt de onsterfelijkheid bereiken.

IERLAND.

De vereeniging van het jonge Ierland, die den titel van *Iersch Verbond* aangenomen heeft, hield 11. woensdag eene groote meeting in de concertzaal te Dublin. Meer dan 2000 menschen woonden dezelve bij. De heftigste redevoeringen zijn door onderscheidene redenaars uitgesproken. Een aantal beslissingen zijn aangenomen om de zekerheid en traagheid van het gouvernement in het nemen van maatregelen om den hongersnood te stuiten, te gispen, en dankbetuigingen te uiten jegens de bijzondere liefdadigheid, wegens de pogingen, welke zij in het werk heeft gesteld, om Ierland te hulp te komen en eindelijk om de Unie die de bron is van alle kwalen, welke het land overstroomen, te verwenschen.

De volgende zinsneden uit eene redevoering, door een der voornaamste redenaars van het jonge Ierland, den heer Meagher, gehouden, welke herhaaldelijk door de uitbundigste toejuichingen werd afgebroken, kan een denkbeeld geven van den geest, welke deze vereeniging bezielde.

„Nu aangedrongen te hebben op de noodzakelijkheid, om met meer kracht dan ooit naar de herroeping der Unie te streven, vervolgt de redenaar aldus:

„Eenige mannen zonden den strijd nog willen aanvangen, doch de hongersnood heeft reeds gedaan voor Ierland gedaan, hij moet niet verder gaan; hij moet ons niet dwingen te capituleren. (Neen! neen!) Eenmaal neêrgevallen zou Engeland ons niet verpletteren, nooit! Wat zegt men in deze oogenblikken in Engeland? Wat zégt de *Times*?

» Ierland is thans aan de genade van Engeland overgeleverd; na eenigen strevens kan Engeland eindelijk Ierland verschoonen en daarmede aanvangen als met een veroverd land." Ja, Ierland is aan de genade van Engeland overgeleverd. Engeland heeft de laatste en heilloosende zegepraal behaald. De oorlog is geëindigd en Ierland is niet meer dan een veroverd land. (Neen! neen!) De vertragingen, het huishoudkundig stelsel van lord John Russell heeft gezegevierd. Dat de Lords en het Lagerhuis nu dankbetuigingen stemmen aan dien bedorven en zegepralenden economist.

» Engeland, uw grootste hinderpaal is weggenomen. Uwe roode banieren waaijen niet op Mullaghmast, alwaar gij den rol van moordenaar gespeeld hebt, niet te Limerick, alwaar gij den rol van meineedige speelt, niet op het paleis van den Senaat, alwaar gij den rol van gaauwdief gespeeld hebt, niet op het paleis der tolvegten, alwaar gij den rol van dief gespeeld hebt, maar zij waaijen als bloedige schimmen, op duizenden van kerkhoven, alwaar de gierige gefretelden van uw kabinet den slag gewonnen hebben, welken uwe soldaten niet winnen konden. (Diepe indruk, gekmor en gejuich.) Amerika heeft zijnen arend, dat Engeland zijne gier hebbe. (Gekmor). Welk geschikter zinnebeeld zal men kunnen vinden voor eene mogendheid, wier staatkunde den dood verspreidt, wier handel zich mest van de winst op den hongersnood.

Maar neen! Engeland haast zich te veel het zegelied aan te heffen. Ierland is Goddank, nog niet nedergeveld (luidruchtig gejuich); het is nedergekneld, doch deszelfs verdorde hand is tegen den reus opgestaan en heeft nog krachts genoeg om te slaan. (dolzinnige hurahs; de hoeden worden gezwaaid). Er is nog hoop voor Ierland, zoolang er nog levende menschen zijn. Duizenden van slagtoffers zijn weggemaaid, doch het lot der bezwekenen moet den ijver der overlevenden aanvuren."

Deze woorden met eene buitengewone ongewoonheid uitgesproken hebben door de gansche vergadering eene aandoening en eene vervoering veroorzaakt, waarvan men geene beschrijving geven kan.

— Uit Dublin schrijft men: De dagbladen der provincien behelzen heden eene schrikwekkende opsomming van misdaden. Li. maandag zijn twee moorden in het graafschap Limerick gepleegd door eene bende van drie roovers, die het huis van Philip Hourigan binnengedrongen zijnde, met het doel om hem te vermoorden en hem niet gevonden hebbende, zijne vrouw en zijne achtjarige dochter vermoord hebben. In den volgenden nacht is de schapenhoeder van eenen eigenaar van Bishopshill, bij Waterford vermoord geworden, men heeft zijn lijk vreeselijk verminkt in eene gracht gevonden. Den volgenden dag is de heer Walplate, grondeigenaar te Woodlands (graafschap Limerick) door twee geweerschoten, van de zijde van twee zijner pachters gekwetst. Aanrandingen met gewapende hand, diefstallen van wapens en vee zijn in de laatste dagen in de graafschappen Clare en Limerick gepleegd. Een enkele eigenaar heeft 154 schapen verloren.

SPANJE.

Ofschoon men tijdingen verspreid heeft, waaruit blijken zou dat er te Madrid ernstige onlusten uitgebroken waren, waarbij zelfs de persoon van de koningin bedreigd werd, zijn dezelve echter gebleken geheel ongegrond te zijn. Integendeel de koningin heeft als naar gewoonte, in eenen rijtuig eene lange wandeling op het Prado en door de straten van Madrid gedaan, en is door talrijke toejuichingen begroet toen zij de Puerta del Sol doortrok.

FRANKRIJK.

PARIJS 11 april. Het gerucht heeft gelopen, dat de ministerraad zich bezig gehouden heeft met de vraag, of er aanleiding bestond om den vrijen invoer van granen voor een gansch jaar te verklaren en dat de leden van het kabinet alvorens op dit gewigtig vraagstuk een besluit te nemen, nieuwe inlichtingen van hunnen aardgenoot, den minister van koophandel en landbouw hebben gevraagd. Deze stukken zullen, naar men zegt, binnen eenige dagen ingediend worden, en alsdan zal de vraag op nieuw bij den ministerraad in onderhandeling komen.

— Het schijnt zeker te zijn dat ten gevolge de verhooging tot 6 pCt der conto-rente door de bank van Engeland, de fransche bank dadelijk haar conto tot 6 pCt zal verheffen, teneinde te voorkomen dat de klinkende munt Frankrijk verlate om naar Engeland over te gaan.

— Men gelooft heeft geloopen dat een ernstig geschil tusschen onzen consul te Porto en het portugeesch gouvernement, ter gelegenheid van eene avarij aan een fransch schip toegebragt door het eskader, hetwelk de Douro ingesloten houdt.

— Men verzekert dat te Konstantinopel een fransch gasthuis opgerigt zal worden, bestemd voor christenen van alle natien, die ziek en arm zijn.

BELGIE.

LUIK 11 april. De E. P. Lacordaire wekt steeds de algemeene vervoering. Heden was dezelve ten toppunt gestegen. De lofspraak, was niet alleen voor alle monden, maar men verliet zijne conferentie verrukt en gelukkig: ontwikkelenrijk wierp men elkander eenen grimlach toe en menschen die elkander nooit gezien hadden, bleven bijeen staan en zich hunne indrukken medetedeelen.

P. Lacordaire droeg op zijne Predikheeren-pij de versierselen der kanunniken van de kathedraal. Mgr. de bisschop heeft hem den titel van kanunnik honorair geschonken als blijk van erkentelijkheid en bewondering.

Alvorens zijne conferencien te beginnen heeft P. Lacordaire aangekondigd, dat de Vereeniging van den H. Vincentius van Paulo aanstaanden zondag eene kollekte ten behoeve der armen zal doen. De redenaar heeft eene warme lofspraak over die Vereeniging gehouden, welke, naar zijne meening, het werktuig is, waarvan God zich bedient, om de armen met de rijken te verbinden.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 14 April.

De arrondissements regtbank alhier heeft gisteren uitspraak gedaan in de zaak van het publiek ministerie tegen den heer H. G. Clercks, schrijver van het veel besproken dichtstuk, "de Verstoetelinge." De regtbank heeft den beklaagde schuldig verklaard aan laster jegens den heer burgemeester van Nistelrode en hem overeenkomstig veroordeeld tot eene gevangenzetting voor den tijd van drie maanden, eene geldboete van *f* 500, verbeurdverklaring der burgerregten voor den tijd van 7½ jaren en de kosten van het regtsgeding.

— Het provinciaal gerechtshof van Noord-Braband heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van mej. van Bieren uitgeefster van de *Vlissingsche Courant*, appellante van een vonnis der arrond. regtbank te Middelburg, waarbij zij wegens smaad en hoon der Tweede Kamer der Staten-Generaal aangedaan, veroordeeld was tot eene geldboete van *f* 150, welk vonnis door een arrest van het provinciaal gerechtshof was geconformeerd, doch tengevolge der daarop gevallene cassatie voor het Hof van Noord-Braband gebragt. Het hof heeft het vermelde vonnis der arrs. regtbank herkachtigd, met condemnatie der appellante in de kosten. Wij vernemen dat de veroordeelde tegen dit arrest cassatie zal aanteekenen.

— Bij Zijne Majesteits besluit van 10 april 1847, n°. 67, zijn tot dezelver tegenwoordige functiën o. a. herbenoemd en bij continuatie aangesteld, tot plaatsvervangend kantonregter te Eindhoven, J. B. Sonius;

tot plaatsvervangend kantonregter te Oirschot, mr. A. J. H. van Baar.

Bij koninklijk besluit van den 9 april 1847, n°. 12 zijn benoemd tot plaatsvervangend kantonregter bij de arrondissements regtbank te Maastricht behoorend Mr. M. H. Batter, thans regter plaatsvervanger in die regtbank.

BERGEYK, 12 april. Gisteren is alhier door de leden der harmonie, ten behoeve der armen dezer gemeente, onder directie van den heer A. Soeterik, een vocaal concert gegeven. Schoon onze harmonie nog geen anderhalf jaar bestaat was men over de uitgevoerde stukken wel tevreden. De gelden welke het concert opbragt zullen grootendeels tot aankoop van zetaardappelen, waaraan onder anderen hier zeer velen nog behoeftig hebben, gebezigd worden.

— Naar wij vernemen, zijn dezer dagen door klagt tegen ter Linde, als verdacht van *lasterlijke denuntiatie en laster*, gedagvaard, om op maandag den 19 april, voor de regtbank te Zutphen te verschijnen: hebt getuigen uit Haak-

van welke acht getuigen drie katholijk en [illegible] Het [illegible]
Schatman, noch Eissink, die bij het eerste ver- [illegible]
waren, noch Tonnet, Voorhoeve of bij het opma- [illegible]
van het proces-verbaal tegenwoordig is ge- [illegible]
hoch de wed. Wielens, bij welke Jan ter [illegible]
inwoont, en wier getuigenissen veel licht [illegible]
deze zaak zouden kunnen verspreiden, [illegible]
welke bevreemding, dat tot dusverre geen van [illegible]
Zullen gedagvaard is. Men heeft regt te ver- [illegible]
wachten, dat zij niet ouvehoord zullen blijven. [illegible]
Oosterhuis en Groenlo en Eibergen zijn verschillende [illegible]
getuigen opgeroepen, om op bovengemelden dag te [illegible]
Zutphen te compareren. (*de Tijd.*)

LATERE BERIGTEN.

De *Allg. Pruiss. Zeit.* behelst twee dekreten van [illegible]
kondiging van Pruissen betrekkelijk de openbaar- [illegible]
heid der regterlijke debatten, onder dagteekening [illegible]
Berlijn 7 april. Volgens dezelve worden alle mannen [illegible]
van zittingen toegelaten uitgenomen degenen die de [illegible]
militaire kokarde verloren hebben of wier uiterlijke [illegible]
voorkomen billijk doet vreezen, dat zij de goede orde zouden [illegible]
kunnen. De regters zullen oordeelen over de gevallen [illegible]
waarin de openbaarheid eenig gevaar mogt opleveren. [illegible]
In burgerlijke zaken zullen zij insgelijks oordeelen [illegible]
over de beweegredenen door de partijen aangehaald [illegible]
tot eene geheime behandeling vragen. In geen geval [illegible]
is de openbaarheid toepasselijk op regtsgedingen tot [illegible]
scheiding van tafel en bed of echtscheiding.

Het officieele blad behelst insgelijks een aantal [illegible]
koninklijke besluiten omtrent de oprigting der [illegible]
nieuwe godsdienstige sekten. Deze besluiten geven [illegible]
aan een ieder de bevoegdheid, om zich van de [illegible]
gevestigde Kerk af te scheiden en afzonderlijke [illegible]
sekten te stichten, doch de Staat behoudt zich het [illegible]
regt voor, om naar goedvinden, de burgers van [illegible]
de uitoefening hunner burgerregten te berooven.

Uit Munchen schrijft men van de 7 april: de [illegible]
heer Philipps ex-leeraar bij de faculteit van regts- [illegible]
geleerdheid onder universiteit, heeft de bediening [illegible]
van regeringsraad te Landshorst hem door den [illegible]
Koning opgedragen, niet aangenomen, maar be- [illegible]
paaldelijk de beijersche dienst verlaten. De heer [illegible]
Philipps is gisteren naar Berlijn vertrokken.

Ten gevolge van eenen te Madrid gehouden ka- [illegible]
binetsraad is de generaal Manuel de la Concha [illegible]
per post naar Parijs vertrokken, ten gevolge, [illegible]
zoo men zegt, eener bekendmaking door het [illegible]
gouvernement ontvangen, dat Maria Christina [illegible]
van Parijs zou verlaten, om naar Madrid te- [illegible]
rug te keeren en aldaar Koningin Isabella II on- [illegible]
middellijk aan tot het regeren te verklaren en het gou- [illegible]
vernement des lands aan de hertogin van Montpen- [illegible]
sier op te dragen. De generaal moet Koningin [illegible]
Christina, wanneer hij haar onder weg aantreft, [illegible]
noodzaken over te halen terug te keeren, wijl zij de [illegible]
grenzen van Madrid voor haar gesloten zal vinden, [illegible]
zelfs in geval van weigering der koningin haar [illegible]
gevangen doen nemen.

Mengelwerk.

LINA OF DE PLIGT.

(*Vervolg en slot van nommer* 40.)

Op zekeren dag zat zij aan den oever der zee [illegible]
der roos, met stuart denkende aan de toe- [illegible]
komst, welke haren vaderen wachtte, [illegible]
vernietigd zij langs de spleten der hooge rots, [illegible]
welke zij leunde, een verward geraas van [illegible]
stemmen te hooren. Verbaasd en verschrikt herkende [illegible]
de stem van een aantal slaven, die met warmte [illegible]
over een geheimzinnig plan beraadslaagden. Het [illegible]
scheen een algemeenen opstand der slaven, vast- [illegible]
gesteld op twee dagen daarna bij gelegenheid van [illegible]
het bal, aangelegd ter viering van den twintig- [illegible]
sten verjaardag van dona Klara. De bergbewoners [illegible]
hadden zich met de slaven vereenigen.

Lina, voor allen onzigtbaar, hoorde tot de [illegible]
laatste woorden deze gruwelijke afspraak, welke [illegible]
haar met ontzetting vervulde.

Wat zult gij met de schoone blonde doen [illegible]
die haar hoofd van haren man Ferdinand, den [illegible]
vreemdeling, en van al de blanken? vroeg een der [illegible]
samenzweerden, wiens stem de arme Lina deed [illegible]
beven; want het was de stem haars vaders.

Het lot zal over haar beslissen, antwoordde [illegible]
een der bergbewoners, en hij, wien zij ten deel valt, [illegible]
zal over het eiland worden.

Wee! gilde zij, en zonk als verstijfd, zij leunde haar brandend [illegible]

— Oni! zeide een der slaven, uwe dochter is de gunstelinge van dona Klara.

— Ja, hernam een ander, indien Lina ons verraadt, zullen wij tot de afgrijselijkste folteringen veroordeeld worden.

— Ik [illegible] de [illegible] uwe en schorre stem van Umt (en hoort naar die stem zoo vreesselijk in de ooren van Lina geklonken), ik zweer u, dat indien ik wist, dat zij ons ontwerp kende ik haar met mijne eigene handen wurgen zou.

Eene doodelijke bleekte verspreidde zich over het gelaat van Lina, toen zij deze afschuwelijke woorden hoorde.

— Welk zal ons teeken zijn? vroeg een der bannelingen van het gebergte.

— Wanneer dona Klara gereed zal zijn het bal te openen, zal haar *partner* haar verzoeken het refrein voor den dans aan te geven, antwoordde de aanvoerder van het komplot, die een der muzijkanten van het orchest was; wat ook hare keuze zijn zoude, mogt zij zullen ons krijgslied, *Leuw op de bergen!* aanheffen. Zoodra gij dit zult hooren, zult gij de verzekering hebben, dat de heeren hunne wapens afgelegd hebben, om zich aan den dans over te geven; dan zult gij onbevreesd kunnen binnen dringen en ze allen, om het leven brengen.

Verpletterd, stervende, kon de ongelukkige Lina zich bijna niet staande houden, zij sleepte zich naar een naburig boschje voort en sloeg den weg in, welke naar de woning van den gouverneur leidde.

— Moet ik mijnen vader en mijne ongelukkige landgenooten verraden, vroeg zij zichzelve af, en hen ten doel zien brengen? Neen! dat is onmogelijk! Doch indien ik dit verschrikkelijk geheim bewaar, zal ik dan niet medeplichtig worden aan den moord der blanken? Verschrikkelijke keus!

Zij draagt den nacht in de grootste kwelling door; de bedreigende stemmen in de nabijheid galmden onophoudelijk in hare ooren. Bij het aangaan der zon was Lina nog besluiteloos, door verschillende gedachten geslingerd, aan den hoogsten schrik ten prooi en die toestand duurde weder tot den volgenden nacht.

— Ach! riep zij uit, hadde ik slechts eene wijze en voorzigtige vriendin, wier raadgevingen mij tusschen die klippen konden heenvoeren!

De dageraad gloorde weder en zij rigtte hare roodgeweende en gezwollene oogen naar den helderblaauwen hemel.

De noodlottige dag was aangebroken. Er was geen oogenblik meer te verliezen... Lina sprong op van schrik. Zij wierp zich op hare knieën neder en riep de hulp van haren goddelijken Schepper in. Een plotseling licht kwam in haar hart op en stortte troost in hare bedrukte ziel; zij stond op vol geestkracht en onwrikbare vastberadenheid.

De vogels kweelden vrolijk op de takken der boomen toen Lina den eenzamen weg naar het paleis insloeg.

Reeds hoorde zij het zacht gemurmer van den waterval, welke aldaar het eindperk van deszelfs omwegen en kronkelingen vond; toen de tooren eener welbekende stem haar hart levendig kwamen treffen. Het was de welluidende stem van dona Klara; bij de bron nedergezeten zong zij het heilig lied, waarmede zij dagelijks haar morgengebed sloot.

Lina beschouwde eenige oogenblikken, door het gebladerte, hare geliefde meesteres in het wit gekleed, hoog een ligte sluier over haar hoofd neder, waaronder haar blonde lokken achteloos nederhingen. Bij de laatste woorden van het lied, « *Behoed ons voor alle ongelukken.* » naderde Lina, door eene onwederstaanbare kracht voortgestuwd, met rassche schreden en viel in tranen wegsmeltende, voor de voeten harer meesteres neder.

— Ja, ja, dierbare vrouw! riep zij uit, gij zult gered worden; gij zult niet sterven. God zal u uit de handen der boozen verlossen!

Dona Klara, over die woorden verbaasd, en getroffen door de buitengewone aandoening harer jeugdige beschermelinge, vermaande haar zich te bedaren en hare uitdrukkingen nader te verklaren.

Verschrikt over de woorden, welke haar ontsnapt waren, verwijt Lina zich zelven dat zij aan haren vader vergeten heeft. Zij tracht, maar te vergeefs, de uitwerking van haren uitroep te verbeten, door dezelven aan eene voorbijgaande ongesteldheid, aan onbepaalde voorgevoelens toetesch- [illegible]

ven, haar ontsteltenis en hare tranen logen straffen die taal.

Dona Klara, ontevreden over die omwegen, want zij was te helderziend om er geloof aan te hechten, hernieuwt hare vragen op een strengen toon.

Het was voor het eerst dat Lina hare meesteres aldus hoorde spreken; haar hart brak.

— O mijn vader, zeide zij zacht, ik ontvang deze vernedering om u van de straf te redden! Mijn heiligste pligt is voor u te lijden.

Zij bedekte haar gelaat met beide handen; hare tranen alleen beantwoordden de dringende vragen van dona Klara.

Op dat oogenblik kondigde het kleppen der klok den *Angelus* aan.

— Mijn God! riep Lina uit, is het uwe heilige stem die tot mij spreekt?... De rampzalige dag begint, de tijd nadert!... wat moet ik doen?

— Uw vertrouwen in mij stellen, lieve kind, hernam Klara. Stort uw hart voor mij uit, help mij den storm afweren, welke ons schijnt te bedreigen.

— Maar, zeide Lina, indien ik spreek, wat zal er dan geworden van mijnen armen... vriend, welken ik verraden zal hebben?

— Betrouw op mij, lieve kind; dat zoo dierbaar wezen, hetwelk uwe verklaring in gevaar zou kunnen brengen, zal gehoede erlangen.

— Is het mogelijk!... O mijne weldoenster, vergeef mij die verschrikkelijke twijfeling. Heb medelijden met een arm kind, welks hart onder twee tegenstrijdige pligten bezwijkt.

— Ah! ik zie het, gij beeft voor uwen vader... uw vader is de schuldige.

— Mevrouw, beloof het nogmaals... mijn ongelukkige vader zal genade erlangen... Ja ik zal u alles zeggen... doch hij worde gered, zeide Lina snikkende.

— Vrees niets, antwoordde dona Klara; ik beloof u, hem te redden al ware het dat hij tegen mijn leven, of dat mijns gemaals, hetwelk hij nog veel dierbaarder is, zamengespannen had.

Aldus aangemoedigd verhaalde Lina alles wat zij van de zamenzwering wist.

Dona Klara omhelsde haar teederlijk, overlaadde haar met loftuitingen en lien, om don Fernand bekend te maken met de gevaren, waaraan hij en al de overige Europeanen bloot stonden. Die gevaren waren zeer groot, uitgenomen der meerderheid van de zwarte bevolking en de te laat ontvangene narigten, waardoor geen ander middel van verdediging overbleef dan persoonlijke dapperheid. Men kwam overeen, dat het grootste geheim zou bewaard blijven over de ontdekking van dit komplot; men besloot dat de toebereidselen tot het bal voortgezet zouden worden, doch dat de Europeanen gewapend zouden komen. De gouverneur beloofde Lina, dat haar vader begenadigd zou worden en dat hem aan de gevangene Indianen geene folteringen zou opleggen.

Eindelijk kwam de noodlottige avond. De balzaal was sierlijk ingericht en prachtig met bloemen bezet. Dona Klara en al de spaansche dames [illegible] zij had vergeefs [illegible] van den bevenkelijk [illegible] het paleis bijeengekomen en [illegible] ten hemel. Na [illegible] blik op haar verrukkende kleederen gedragen te hebben, verschenen zij in de zaal over [illegible]

Toen de gouverneuse [illegible] dona Klara in de zaal zag treden, [illegible] ontroerd. Zij was [illegible] doch de aanblikking [illegible] haar gelaat [illegible] kende een edele bedaardheid! toen zij haren echtgenoot zag, overtuigde zij hem door [illegible] geinlach, dat haar edelmoed niet bezwijken zou.

Op het afgesproken teeken naderde een spaansch edelman en vatte haar eerbiedig bij de hand, als om het bal te openen; de dansrei werd in stilte [illegible] verwachting [illegible] vestiging [illegible] bogen op de beweegbare draperien, welke tusschen de kolommen, aan de zijde waar de zaal in de groene lucht uitkwam, [illegible] de menigte van aanschouwers, onder welke de zwarte [illegible] dit zwarte [illegible] wurmend [illegible] die ook tot [illegible] spellende wijze hunne instrumenten, [illegible]

kiende Ribeira dona Klara tot in het midden der zaal leidde en haar verzocht het lied tot den dans aan te geven.

Zij naderde het orchest en hare oogen onverschrokken op de verraderlijke muzikanten vestigende, riep zij met eene vastberadene en helderklinkende stem: « *Vuur op de bergen!* »

— Wij zijn verraden, zeiden de muzikanten in allerijl hunne speeltuigen wegsmijtende: « *Loopt kinderen! vliedt!* » Dit was het teeken tot den aftogt, indien er eenig onverhoed gevaar mogt oprijzen.

Dadelijk werd de schrik onder de zamengezworenen verspreid; de helft hunner vlugtte naar de bergen en wouden, vóór dat een enkele sloeg geslagen was. De dansers, die aandachtig al de bewegingen hunner woeste vijanden nagingen, rukten naar buiten en vielen allen, die nog eenige vijandige houding behielden, met den degen in de vuist aan. Dit waren de vrije Indianen. Zij streden dapper, doch de meesten sneefden bij deze bloedige ontmoeting. Wat de zwarte slaven betreft, geen enkele bleef daar; Omi verdween met hen en kwam nooit weder. Een half uur was genoegzaam geweest om dien vreesselijken opstand te dempen, waarop voor de kolonie eene ongestoorde rust volgde.—

Aan de slaven, die zich onderwerpen zouden, werd eene algemeene begenadiging beloofd. Op de tusschenspraak van Klara had en noch ter doodbrenging, noch strafoefening plaats, en aldus werden de wenschen van Lina, de redster der Europeanen, bevredigd.

Doch de teedere en verknochte ziel van Lina kon zich niet troosten over het afzijn van haren ongelukkigen vader. Met goedheden overladen door dona Klara, met haar vertrouwen vereerd en hare giften verrijkt, strekte dat, welzijn, waarin Omi niet deelen kon, haar tot verwijt. Zij wilde het echter niet opgeven, hem langzamerhand tot matigheid en deugdsbetrachting over te halen.

Men heeft niet geweten, op welke wijze Lina kort daarna vrij verklaard werd van de verordeningen der kolonie, welke alle betrekking met de bergbewoners verboden; zeker was het intusschen, dat zij tweemalen in het jaar heimelijk en door eenen ouden bediende van dona Klara begeleid, en gevolgd van eenen muilezel met kleederen en levensmiddelen voor haren vader, verdween. De kinderlijke liefde gaven haar vleugelen om den vromen en harden pelgrimstogt af te leggen, van waar zij, na verloop van eene maand, altijd treurig, doch nimmer ontmoedigd terugkwam.

Vijf jaren waren aldus verloopen. Bij het terugkeeren van de elfde reis, wilde Lina onmiddellijk naar het gebergte terugkeeren met een erwaardigen, grijzen priester. Omi was ziek en verzocht gedoopt te worden; de teedere zorgen van Lina hadden eindelijk dat versteende hart getroffen. Overwonnen door den onweerstaanbaren invloed harer deugden, door haren onvermoeiden ijver en hare gebeden, was Omi sedert eenige maanden, geheel van levenswijze veranderd; door eene bovenmenschelijke inspanning hielden zachtmoedigheid en goedigheid de onkunschap en opvliegendheid verdrongen. Kort daarna kwam eene kwijnende ziekte dat teeder gestel ondermijnen. Eene groote droefheid maakte zich bij de eindelijk verkregde vrijheid van Lina meester, toen zij na zes maanden haren vader, geheel veranderd, teeder en erkentelijk jegens haar vond, doch tevens verslonden door eene brandende koortsziekte, welke een aanstaand einde voorspelde. Onder het gewigt van zoo vele gemengde gevoelens, was het wederom de kinderlijke liefde, welke aan Lina krachten schonk, zij kwam in allerijl naar de stad terug om er de geestelijke hulp te zoeken, welke de zieke verlangde en daags na de eenvoudige, maar roerende, plegtigheid, welke de deuren des Hemels voor haar opensteldе, ontving zij zijnen laatsten adem uit.

Alzoo werd in weinig dagen de kinderlijke taak volbragt, welke Lina zoo innig beseft. Haar smart was groot en zal langen duur, maar de goddelijke vertroostingen, waarbij dona Klara, de beste aller der deelnemende vriendschap, verga-

Uit de hand te koop,

EENE ZEER GOED ONDERHOUDEN BILLARD met GEREEDSCHAP, BALLEN, RIK en al desselfs Toebehoorten. Te bevragen bij DOEVE in het Nederlandsch Koffijhuis op de Groote Markt te Vlaardingen.

(REMEDIUM ANTI-EPILEPTICUM.)

ANTI-EPILEPTISCH GENEESMIDDEL

TEGEN DE

VALLENDE ZIEKTE (EPILEPSIE).

Van den onlangs overledenen practiserenden Geneesheer en lid van den Geneeskundigen Raad Dr. J. E. GAUDELIUS te Frankfort a/M.

De gewigtigste en in haren invloed op den ganschen duur van 's menschenleven onberekenbaarste ziektesoort is ongetwijfeld de

Vallende Ziekte (Epilepsie);

eene ziekte, welker algeheele genezing reeds sedert eeuwen een nog onopgelost vraagstuk onder de overigte geneesheeren van alle volkeren gebleven is.

De meesten der aan deze ziekte lijdenden, hetzij dezelfde reeds jaren lang, of slechts sedert korten tijd aan die hevige ZENUWZIEKTE onderworpen zijn, zien vruchteloos naar hulp om, ten einde op eenvoudige wijze daarvan bevrijd te worden; ja velen zien hopeloos en met bangen angst en toekomst te gemoet.

Veertigjarige en nog langdurigere ondervinding, waarbij de uitvinder van dit geheim zoo gelukkig is geweest, dit voortreffelijk geneesmiddel aan een zeer groot aantal kranken met de schitterendste uitkomsten toe te passen, zoodanig zelfs, dat degenen, die geene hoop hoegenaamd meer op herstel koesterden, evenwel genezen werden, heeft de erven van den overledenen genoopt, nog verder nuttig te zijn aan de lijdende menschheid, door dit geheimmiddel, welks uitwerking onfeilbaar is, steeds te verspreiden.

Het eenig erkende algemeen depôt van dit geneesmiddel is aan het Commissie en Correspondentie Bureau, *Biebergasse* E. N°. 12 vaast den Schouwburg, te *Frankfort* a/M.

Prijs per dosis met aanwijzing van het gebruik **Tien Gulden.**

Brieven, bestellingen en gelden *franco.*

MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN,

DE ONDERGETEKENDE heeft de Eer het geëerde Publiek te berigten, dat dezelve zijn

GROOT MAGAZIJN

in alle soorten van

ZIJDEN-, KATOENEN EN WOLLEN MANUFACTUREN,

geopend heeft, en zich beleefdelijk aan de gunst van het Publiek aanbevelende, beloofd bij eene civiele behandeling tot vastgestelde Prijzen.

Rotterdam, Maart 1844.

PENSIONNAT FRANCAIS

DE HECHTEL (LIMBOURG BELGE).

Cet Etablissement si favorablement connu, continue de marcher de progrès en progrès.

On y enseigne, le FRANCAIS, le HOLLANDAIS, les élémens du LATIN, l'histoire etc. Mathématiques etc. si la MUSIQUE VOCALE et INSTRUMENTALE, etc. — Le Directeur a l'honneur de prévenir aux vœux des parents, qu'il a ouvert un COURS COMPLET d'ALLEMAND dirigé par un professeur Allemand, ainsi qu'un cours de Commerce et d'Administration.

On entre le premier de chaque mois. — S'adresser quinze jours d'avance au Directeur, lequel prend sur lui de procurer les plus grandes facilités pour passer les frontières.

Le Directeur ELIE VAN DE LOO.

HUIZINGE EN TUIN.

De Notaris *G. VAN LELIJVELD VAN EDELSHOUCK*, door de Regtbank te *Schiedam* gecommitteerd, zal op Dingsdag den 20 April 1847 provisioneel en den 27 dierzelfde maand definaal verkoopen, beide des namiddags te 5 ure, ten herberge van *JENNESKES*, te *Vierlingsbeek*:

Eene onlangs nieuw gebouwde, welingerigte en op het voordeeligst ter nering staande HUIZINGE met TUIN, bij de kerk te *Vierlingsbeek*, geschikt voor Winkel, Bakkerij, Tapperij, enz. Ook zullen bij den toeslag de voorhanden Winkel- en Bakkersgereedschappen verkocht worden.

Nadere inlichtingen te bekomen bij gemelden Notaris en bij *R. REIJNEN* te *Boxmeer*.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH

Maandag en Dingsdag 12 en 13 April.

ROGGE / 11.85 / 12.35 a / 12.65.
BOEKWEIT / 8.50 / 8.85 a / 9.00.
HAVER / 4.25 / 5.00 / 5.50.

AMSTERDAM 12 April.

Tarwe en Rogge tot verhoogde prijzen met veel handel te c... en verzending: 127 p. roodh. Pools. f 480, 126, 128 p. ... Wezen f 470, 475, 129, 130 Norder f 504, 510, 127 p. ... f 490 zeilende; 122 p. Petersb. f 404. In cons.: 126 p. ... f 455; 122 p. b. Pools. f 470; 125 p. n. Vries. f 415; 128 ... Gron. f 480; 127 p. b. Pools. f 490.

Rogge: 118 p. Odessa f 375; 120 p. Emportoria f 380; 1... p. Pruis. f 390; 116 p. Arch. f 371. In cons.: 119 p. ... f 368; 124 p. Meckl. f 385; 125 p. Amerik. f 395.

Garst wel zoo aangenaam. 109 p. n. Vr. Winter f 267; 10... p. dito dito zeilende f 260.

Haver 72 p. Voer f 160.

Beurs van Amsterdam.

Maandag 12 April ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 58⅛, 58⅜. Dito 3 pCt. 71⅝. Dito 5 pCt. rescontre 70⅝, ⅝, ½, ⅜. Dito Certific. 4 pCt. 91½. Handel-Mij. 172½, ½. Dito Coupons 85 p. st. 18⅛, ⅜, ½. Dito 510 pl. 18⅜, ½. Dito Coupons 17½, ⅝.

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de MAAS te Grave en van de DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 uren.

	MAAS TE GRAVE			DIEZE TE 'S BOSCH.			
	BOVEN AP.			BOVEN 0.	ONDER 0.		
April	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
12	8	16	5							
13	8	6	»	10	0	15	»	»	18	
14	»	»	»	»	0	55	»	»	22	

De 0 te 's Bosch is 4 el. 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 11 April, 9 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE BOOY te 's Bosch.